

Dilyniant Diogelu Corfforaethol – Cyngor Bwrdeistref Sirol Blaenau Gwent

Blwyddyn Archwilio: 2021-22

Dyddiad cyhoeddi: Tachwedd 2022

Cyfeirnod: 3214A2022

Paratowyd y ddogfen hon at ddefnydd mewnol Cyngor Bwrdeistref Sirol Blaenau Gwent fel rhan o'r gwaith a berfformiwyd/i'w berfformio yn unol ag Adran 17 Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004, ac Adran 15 o Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015].

Ni chymerir cyfrifoldeb gan yr Archwilydd Cyffredinol na staff Archwilio Cymru mewn perthynas ag unrhyw aelod, cyfarwyddwr, swyddog neu weithiwr arall yn rhinwedd eu swydd unigol, nac i unrhyw drydydd parti.

Os bydd y ddogfen hon yn derbyn cais am wybodaeth y gall y ddogfen hon fod yn berthnasol iddi, tynnir sylw at y Cod Ymarfer a gyhoeddwyd o dan adran 45 o Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth 2000. Mae'r Cod adran 45 yn nodi'r arfer wrth drin ceisiadau sy'n ddisgwyliedig gan awdurdodau cyhoeddus, gan gynnwys ymgynghori â thrydydd partiion perthnasol. Mewn perthynas â'r ddogfen hon, mae Archwilydd Cyffredinol Cymru ac Archwilio Cymru yn drydydd partiion perthnasol. Dylid anfon unrhyw ymholiad ynghylch datgelu neu ailddefnyddio'r ddogfen hon at Archwilio Cymru ar swyddog.gwybodaeth@archwilio.cymru.

Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg. Ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi. Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg. Ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

Mae'r ddogfen hon hefyd ar gael yn Saesneg.

Cynnwys

Adroddiad cryno

Crynodeb 4

Cynigion ar gyfer gwella 4

Adroddiad manwl

Asesiad o gynnydd y Cyngor yn erbyn yr argymhellion a'r cynigion rhagorol ar gyfer gwella yn ein hadroddiad 'Adolygiad Dilydol o Drefniadau Corfforaethol ar gyfer Diogelu Plant' (Hydref 2019) 6

Crynodeb adroddiad

Crynodeb

Beth wnaethon ni adolygu a pham

- 1 Ym mis Hydref 2019 cyhoeddwyd adroddiad o'r enw 'Adolygiad dilynol o Drefniadau Corfforaethol ar gyfer Diogelu Plant'. Canfu'r adroddiad hwnnw fod y Cyngor wedi gwneud cynnydd cyfyngedig wrth fynd i'r afael â'n hargymhellion a'n cynigion cynharach ar gyfer gwella o ran diogelu. Gwelsom nad oedd wyth o'r deg argymhelliad cenedlaethol a chynigion lleol i wella wedi cael sylw llawn.
Yn yr adolygiad hwn, edrychwyd ar ba gynnydd y mae'r Cyngor wedi'i wneud i fynd
- 2 i'r afael ag argymhellion a chynigion rhagorol y se'n rhagorol ar gyfer gwella ers Hydref 2019.
Aethom ati i gynnal yr adolygiad hwn rhwng Mai ac Awst 2022.
- 3

Yr hyn a chanfuom

- 4 Rydym yn cynnwys crynodeb o'n canfyddiadau yn **Arddangosyn 2**. Ar y cyfan, gwelodd we fod y pandemig wedi oedi ymhellach ymateb y Cyngor i'n hadroddiad yn 2019. Er ei fod wedi cymryd camau diweddar i gryfhau ei drefniadau diogelu corfforaethol, nid yw'r Cyngor wedi mynd i'r afael yn llawn â'n hargymhellion blaenorol eto.
- 5 Mae'r Cyngor yn cydnabod yr angen i gryfhau trefniadau amaethu corfforaethol y tu hwnt i'r cyfarwyddiaethau Gwasanaethau Cymdeithasol ac Addysg. Datblygodd y Cyngor gynllun gweithredu i fynd i'r afael â'r argymhellion sy'n weddill, ond oherwydd y pandemig, ni ddechreuodd y rhan fwyaf o'r gwaith arfaethedig tan ddechrau 2022. O'r herwydd, roedd yn anodd i ni asesu effaith y camau hyn gan fod llawer dal ar y gweill. Er enghraifft, dylai'r hunan-asesiadau diogelu sy'n cael eu cwblhau gan bob cyfarwyddiaeth roi gwell dealltwriaeth a goruchwyliaeth i'r Cyngor a'i alluogi i dargedu camau gwella lle bo angen.

Cynigion ar gyfer gwella

Arddangosyn 1: cyhoeddi argymhellion pellach

Yn ogystal â'r argymhellion a'r cynigion rhagorol ar gyfer gwelliant o'n hadroddiad cynharach (Hydref 2019), mae'r tabl isod yn nodi argymhellion pellach yr ydym wedi'u nodi yn dilyn yr adolygiad hwn.

Argymhellion pellach

R1 Mae angen i'r Cyngor gymryd camau pellach i gyfansoddi'n llawn gyda'r argymhellion yn ein mis Hydref 2019 yn dilyn adroddiad ar drefniadau corfforaethol ar gyfer diogelu plant.

R2 Mae angen i'r Cyngor gryfhau ei drefniadau monitro o drydydd partïon fel y gall sicrhau ei hun eu bod yn cydymffurfio â pholisïau diogelu'r Cyngor. Dylai ystyried a oes modd defnyddio offeryn hunan-asesu fel yr un a ddefnyddiwyd yn ddiweddar gan gyfarwyddiaethau'r Cyngor gyda thrydydd partïon i ddeall cydymffurfiaeth yn well.

Adroddiad manwl

Asesiad o gynnydd y Cyngor yn erbyn yr argymhellion a'r cynigion eithriadol ar gyfer gwella yn ein hadroddiad 'Adolygiad Dilydol o Drefniadau Corfforaethol ar gyfer Diogelu Plant' (Hydref 2019)

Arddangosyn 2: argymhellion a chynigion eithriadol ar gyfer gwella o'n hadroddiad o fis Hydref 2019 a'n hasesiad o gynnydd y Cyngor yn eu herbyn, a chamau pellach a nodwyd yn ôl yr angen

Cynigion ar gyfer Gwella / argymhellion sy'n eithriadol yn ein hadroddiad mis Hydref 2019	Asesiad Archwilio Cymru o gynnydd y Cyngor yn erbyn yr argymhellion (o fis Medi 2022)	Angen camau pellach
R1 Gwella arweinyddiaeth gorfforaethol a chydymffurfio â pholisi Llywodraeth Cymru ar ddiogelu trwy ledaenu a diweddarau gwybodaeth am uwch-swyddog arweiniol ac aelod arweiniol ar gyfer	Argymhelliad partially met Mae'r fersiwn gyfredol o'r Polisi Diogelu Corfforaethol yn nodi'r teitlau swyddi, ond nid enwau, prif swyddogion ac aelodau sy'n gyfrifol am ddiogelu corfforaethol. Gallai hyn ei gwneud hi'n fwy anodd i rywun gysylltu â'r person iawn. Adeg ein gwaith	Fe wnaeth yr argymhelliad gwreiddiol gwrdd yn rhannol, ond mae angen gweithredu pellach i fynd i'r afael yn llawn:

Cynigion ar gyfer Gwella / argymhellion sy'n eithriadol yn ein hadroddiad mis Hydref 2019	Asesiad Archwilio Cymru o gynnydd y Cyngor yn erbyn yr argymhellion (o fis Medi 2022)	Angen camau pellach
<p>diogelu apwyntiadau i'r holl staff a rhanddeiliaid yn rheolaidd.</p> <p>Mae ein hadroddiad yn 2019 yn awgrymu, wrth fynd i'r afael â'r argymhelliad hwn, y dylai'r Cyngor hefyd edrych i:</p> <p>a) Sicrhau ei fod yn cyfleu enwau a rolau swyddogion arweiniol ac aelodau ar gyfer diogelu corfforaethol i'r holl staff, gwirfoddolwyr, gweithwyr asiantaeth a chontractwyr pan fydd y polisi Diogelu Corfforaethol yn cael ei ddiwygio i adlewyrchu'r ailstrwythuro uwch reolwyr newydd.</p> <p>b) sicrhau bod yr arweinwyr diogelu strategol dynodedig newydd a'r dirprwy arweinwyr yn cael eu briffio'n llawn am eu rolau a'u cyfrifoldebau diogelu.</p>	<p>maes, roedd y Cyngor yn nodi personau diogelu dynodedig ar gyfer pob cyfarwyddiaeth. Ar ôl ei gwblhau, bwriad y Cyngor oedd diweddarau'r polisi diogelu corfforaethol yn unol â hynny a chyfleu'r newidiadau drwy gyfarfodydd tîm a bwletinâu staff y Prif Weithredwr.</p> <p>Mae'r Polisi Diogelu Corfforaethol ar gael ar wefan ac fewnwyd y Cyngor. Mae contractwyr bellach yn derbyn y Polisi fel rhan o'r broses dendro, ond nid yw'n glir a yw contractwyr a rhanddeiliaid allanol eraill yn cael gwybod yn rheolaidd am ddiweddariadau i'r Polisi. Rheolwyr gwasanaethau comisiynu sy'n gyfrifol am gyfathrebu newidiadau, ac ni welsom unrhyw dystiolaeth o wiriadau i sicrhau bod hyn yn digwydd.</p> <p>Mae'r Fframwaith Polisi a Hyfforddiant Diogelu Corfforaethol yn nodi rolau a chyfrifoldebau those sy'n gyfrifol am ddiogelu, gan gynnwys arweinwyr diogelu a'r rôl 'person diogelu dynodedig' sydd newydd ei greu. Bydd Designated safeguarding persons ym mhob cyfarwyddiaeth yn derbyn hyfforddiant ar eu rôl.</p>	<p>Dylai'r Cyngor ddiweddarau'r Polisi Diogelu Corfforaethol i gynnwys:</p> <ul style="list-style-type: none"> • y personau diogelu dynodedig a benodwyd yn ddiweddar ym mhob cyfarwyddiaeth. • enwau a manylion cyswllt cysylltiadau diogelu allweddol. (Tgallai ei gynnwys mewn atodiad i'r Polisi i wneud diweddariadau yn haws.). • newidiadau diweddar i deitlau swyddi, ee newid o Reolwr Gyfarwyddwr i Brif Weithredwr. <p>Dylai'r Cyngor ofyn am sicrwydd bod gwasanaethau'n cyfleu newidiadau i'r Polisi Diogelu Corfforaethol fel mater o drefn – gan gynnwys cysylltiadau allweddol – i gontractwyr, gwirfoddolwyr a rhanddeiliaid eraill nad ydynt yn cael eu cyflogi'n uniongyrchol gan y Cyngor.</p>

Cynigion ar gyfer Gwella / argymhellion sy'n eithriadol yn ein hadroddiad mis Hydref 2019	Asesiad Archwilio Cymru o gynnydd y Cyngor yn erbyn yr argymhellion (o fis Medi 2022)	Angen camau pellach
<p>c) cryfhau'r trefniadau llywodraethu sy'n cefnogi'r dirprwy rwydwaith arweinwyr diogelu strategol dynodedig</p> <p>d) sicrhau bod y Polisi Diogelu Corfforaethol yn hawdd i'w gyrraedd o wefan prif gyngor</p> <p>e) sicrhau bod contractwyr yn derbyn y polisi diogelu corfforaethol cyn dechrau gwaith yn y Cyngor i ddeall</p>	<p>Mae'r Polisi Diogelu Corfforaethol bellach yn cynnwys map strwythur sy'n nodi sut mae'r Grŵp Arweiniol Diogelu Strategol yn ffitio i'r trefniadau llywodraethu ehangach ar gyfer diogelu. Fel y nodwyd uchod, mae'r Polisi yn cynnwys rolau a chyfrifoldebau dros ddiogelu o fewn y Cyngor.</p> <p>Mae'r Grŵp Arweinwyr Diogelu Strategol wedi adolygu ei gyloch gorchwyl er mwyn sicrhau bod ei bwrpas a'i amcanion yn glir. Roedd y pandemig yn torri ar draws rhai o gyfarfodydd y Grŵp, ond parhaodd i gyfarfod yn rheolaidd ac mae ganddi Gadeirydd ac Is-gadeirydd dynodedig.</p> <p>Mae'r Polisi Diogelu Corfforaethol, ynghyd â gwybodaeth ddiogelu arall, bellach yn hawdd i'w gyrraedd ar wefan y Cyngor. Mae dolen ar yr hafan yn mynd â defnyddwyr yn uniongyrchol i wybodaeth am ddiogelu.</p> <p>Mae'r Cyngor wedi diweddarau ei broses gaffael fel bod contractwyr yn derbyn copi o'r Polisi Diogelu Corfforaethol wrth dendro. Rhaid iddyn nhw gytuno i gydymffurfio â'r polisi neu ddangos bod eu polisi eu</p>	<p>Dylai'r Cyngor hefyd ystyried a oes angen iddo wneud mwy o waith er mwyn deall os yw staff yn ddigon ymwybodol o'r Polisi Diogelu Corfforaethol ac yn hyderus yn eu defnyddio.</p>

Cynigion ar gyfer Gwella / argymhellion sy'n eithriadol yn ein hadroddiad mis Hydref 2019	Asesiad Archwilio Cymru o gynnydd y Cyngor yn erbyn yr argymhellion (o fis Medi 2022)	Angen camau pellach
<p>yn llawn y rolau a'r cyfrifoldebau a'r gweithdrefnau diogelu corfforaethol</p> <p>f) profi ymwybyddiaeth gweithwyr o'r polisi a'r gweithdrefnau diogelu, a'r hyder i ddefnyddio'r polisi (er enghraifft, drwy arolwg staff).</p>	<p>hunain yn cyd-fynd â'r Cyngor er mwyn symud ymlaen drwy'r broses dendro.</p> <p>Nid yw'r Cyngor wrthi'n asesu ymwybyddiaeth gweithwyr o ddiogelu polisi a gweithdrefnau. Mae'n plagiodibyniaeth ar staff:</p> <ul style="list-style-type: none"> • mynychu hyfforddiant diogelu mandadol; • derbyn diweddariadau drwy fwletinau corfforaethol a sianeli rheoli; a • chyrchu gwybodaeth a chefnogaeth trwy arwain y gwaith diogelu, pobl diogelu dynodedig ac ap diogelu wedi'i osod ar holl ffonau symudol y Cyngor. <p>Er bod hyn yn rhoi sicrwydd bod gan staff fynediad at wybodaeth am bolisi a gweithdrefnau diogelu, nid yw'n asesu eu hymwybyddiaeth a'u hyder.</p> <p>Ar adeg ein gwaith maes, roedd pob cyfarwyddiaeth yn cwblhau offeryn hunan-asesu diogelu corfforaethol. Bydd yr asesiadau gorffenedig yn rhoi mwy o oruchwyliaeth i'r Grŵp Arweiniol Diogelu Corfforaethol ac yn nodi meysydd sydd angen gwella. Mae'r Cyngor yn gobeithio y bydd y broses</p>	

Cynigion ar gyfer Gwella / argymhellion sy'n eithriadol yn ein hadroddiad mis Hydref 2019	Asesiad Archwilio Cymru o gynnydd y Cyngor yn erbyn yr argymhellion (o fis Medi 2022)	Angen camau pellach
	<p>hunanasesu hefyd yn rhoi sicrwydd ynghylch ymwybyddiaeth gweithwyr o brosesau diogelu ond bydd yn ystyried defnyddio arolygon staff os oes angen.</p>	
<p>R3 Cryfhau recriwtio staff a gwirfoddolwyr yn ddiogel drwy fynnu arferion recriwtio diogel ymhlith partneriaid yn y trydydd sector ac ar gyfer gwirfoddolwyr sy'n darparu gwasanaethau a gomisiynwyd a/neu a ddefnyddir gan y cyngor sy'n cael eu hategu gan gytundeb contract neu lefel gwasanaeth.</p> <p>Mae ein hadroddiad yn 2019 yn awgrymu, wrth fynd i'r afael â'r argymhelliad hwn, y dylai'r Cyngor hefyd edrych i:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) Sicrhau bod ei systemau monitro yn galluogi olrhain proses adnewyddu y DBS yn ddiogel ar gyfer staff 	<p>Argymhelliad heb ei gyrraedd</p> <p>Datblygiad Sefydliadol sy'n goruchwyllo trefniadau cadarn ar gyfer adnewyddu staff yn ddiogel ac adnewyddu'r DBS o staff a gyflogir yn uniongyrchol gan y Cyngor. Ond nid yw gwybodaeth am recriwtio o wirfoddolwyr a staff sy'n cael eu cyflogi gan drydydd parti yn cael ei goladu na'i fonitro'n ganolog sy'n llesteirio goruchwyliaeth gorfforaethol.</p> <p>Mae contractwyr yn gyfrifol am gydymffurfio gyda'r Polisi Diogelu Corfforaethol. Mae hyn yn cynnwys partneriaid yn y trydydd sector a gwasanaethau sydd wedi eu comisiynu. Mae'r Cyngor yn gwneud y cyfrifoldebau diogelu hyn yn glir yn ystod y broses gaffael a dylai gwasanaethau fonitro cydymffurfiaeth fel rhan o waith rheoli contract parhaus. Ond ni welsom unrhyw dystiolaeth o archwiliadau arferol i</p>	<p>Mae angen i'r Cyngor wneud rhagor o waith er mwyn cael sicrwydd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • mae trydydd partiön yn cydymffurfio â'i bolisiau recriwtio diogel;a • mae pob gwirfoddolwr yn destun gwiriadau DBS lle bo angen. <p>Byddai cofnodion canolog yn helpu i ddarparu mwy o oruchwyliaeth.</p>

Cynigion ar gyfer Gwella / argymhellion sy'n eithriadol yn ein hadroddiad mis Hydref 2019	Asesiad Archwilio Cymru o gynnydd y Cyngor yn erbyn yr argymhellion (o fis Medi 2022)	Angen camau pellach
<p>asiantaeth, gwirfoddolwyr a chontractwyr</p> <p>b) Cryfhau'r trefniadau ar gyfer monitro bod gwasanaethau a gomisiynwyd gan y Cyngor yn ymgymryd ag arferion recriwtio diogel</p>	<p>sicrhau bod trydydd parti yn cydymffurfio ag arferion recriwtio diogel.</p> <p>Dylai'r offeryn diogelu corfforaethol sydd wedi'i gwblhau roi cipolwg pellach wrth i gyfarwyddiaethau ddangos bod 'gwasanaeth comisiwn yn darparu safon diogelu sy'n gyson ag es servic mewnol.' Wrth symud ymlaen, gall offeryn hunan-asesu tebyg sydd wedi'i anelu at drydydd parti roi sicrwydd a thystiolaeth bellach.</p> <p>Mae'r Cyngor yn nodi canllawiau ar recriwtio a rheoli gwirfoddolwyr yn ei bolisi 'Gwirfoddolwyr yn y Gweithle'. Ond ni welsom unrhyw dystiolaeth o sut mae cydymffurfio â'r polisi yn cael ei fonitro na'i sicrhau'n ganolog.</p>	
<p>R4 Sicrhau bod yr holl staff, aelodau a phartneriaid perthnasol yn deall eu cyfrifoldebau diogelu drwy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sicrhau bod hyfforddiant diogelu yn cael ei fandadu 	<p>Argymhelliad wedi'i fodloni'n rhannol</p> <p>Mae diogelu yn cael ei gynnwys yn rhaglen sefydlu'r Cyngor. Fframwaith hyfforddiant diogelu corfforaethol y Cyngor, a gymeradwywyd gan Bwyllgor Gweithredol ym mis Mawrth 2022, mandadau hyfforddiant diogelu ar gyfer yr holl staff ac aelodau. Mae'n gofyn i bawb</p>	<p>Fe wnaeth yr argymhelliad gwreiddiol gwrdd yn rhannol ond nid oes gan y Cyngor system gorfforaethol gyfan eto i nodi, olrhain a monitro cydymffurfiaeth â hyfforddiant diogelu. Mae hyn yn</p>

Cynigion ar gyfer Gwella / argymhellion sy'n eithriadol yn ein hadroddiad mis Hydref 2019	Asesiad Archwilio Cymru o gynnydd y Cyngor yn erbyn yr argymhellion (o fis Medi 2022)	Angen camau pellach
<p>a'r sylw sy'n cael ei ymestyn i bob maes perthnasol yn y gwasanaeth cyngor, ac fe'i cynhwysir fel safon ar raglenni anwytho</p> <ul style="list-style-type: none"> - creu system gorfforaethol gyfan i adnabod, olrhain a monitro cydymffurfiaeth ar fynychu hyfforddiant diogelu ym mhob adran cyngor, aelodau etholedig, ysgolion, llywodraethwyr a gwirfoddolwyr - ei gwneud yn ofynnol i staff perthnasol mewn 	<p>gwblhau hyfforddiant haen 1 ac ar gyfer those gyda rolau swyddi perthnasol i gwblhau haenau 2 a 3 hefyd. Rhaid i wasanaeths nodi pa rolau sydd angen hyfforddiant haen 2 a 3. Mae canllawiau ar hyn ar gael yn y fframwaith hyfforddi a gan reolwyr afeguarding mewn Gwasanaethau Cymdeithasol, a swyddogion y gwnaethom siarad er mwyn deall y meini prawf.</p> <p>Nid oes system gorfforaethol ganolog gyfan i nodi, olrhain a monitro cydymffurfiaeth â hyfforddiant diogelu. Mae'r staff yn cael mynediad at tier 1 hyfforddiant diogelu'n electronig ar y platform ar-lein LLC-Cymru. Mae'r system yn cofnodi presenoldeb a materion atgoffa awtomataidd ar gyfer hyfforddiant dilynol. Mae hyfforddiant Haen 2 a 3 yn digwydd wyneb yn wyneb. Cofnodirtendance â llaw, ac mae gwasanaethau'n gyfrifol am gynnal eu cofnodion eu hunain a sicrhau cydymffurfiaeth. Mae diffyg system gorfforaethol gyfan yn ei gwneud hi'n anodd cael goruchwyliaeth o gydymffurfio. Nid yw'n glir hefyd os yw gwasanaethau'n monitro'n rheolaidd a yw contractwyr a gwirfoddolwyr yn cydymffurfio â gofynion hyfforddiant.</p>	<p>gwneud goruchwyliaeth o gydymffurfio yn heriol. Mae hyn yn berthnasol i staff sy'n cael eu cyflogi yn uniongyrchol gan y Cyngor, yn ogystal â gwirfoddolwyr a'r rhai sy'n cael eu cyflogi gan drydydd partïon.</p>

Cynigion ar gyfer Gwella / argymhellion sy'n eithriadol yn ein hadroddiad mis Hydref 2019	Asesiad Archwilio Cymru o gynnydd y Cyngor yn erbyn yr argymhellion (o fis Medi 2022)	Angen camau pellach
<p>sefydliadau partner sy'n cael eu comisiynu i weithio i'r cyngor wrth ddarparu gwasanaethau i blant a phobl ifanc i ymgymryd â hyfforddiant diogelu.</p> <p>Mae ein hadroddiad yn 2019 yn awgrymu, wrth fynd i'r afael â'r argymhelliad hwn, y dylai'r Cyngor hefyd edrych i:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) cynnwys y Polisi Diogelu Corfforaethol, rolau diogelu a chyfrifoldebau a hyfforddiant diogelu yn y rhaglen sefydlu corfforaethol b) sicrhau bod holl staff yn cael hyfforddiant diogelu yn gyson er mwyn gallu cael hyfforddiant gloywi mewn modd amserol 	<p>Mae darparwyr o wasanaethau comisiwn yn derbyn manylion gofynion polisi a hyfforddiant diogelu'r Cyngor yn ystod y broses gaffael. Mae'n rhaid i'r y cytuno i ateb gofynion y Cyngor i barhau drwy'r broses dendro.</p> <p>Mae'r rhaglen sefydlu corfforaethol yn cynnwys y Polisi Diogelu Corfforaethol, sy'n nodi rolau a chyfrifoldebau diogelu.</p> <p>Mae hyfforddiant Haen 1 yn digwydd yn electronig ac mae presenoldeb cofnodion Porth Cymru Gyfan a materion yn ein hatgoffa pan fydd hyfforddiant gloywi yn ddyledus. Mae'r Cyngor yn cadw llawlyfr records ar gyfer lefelau uwch o hyfforddiant diogelu. Mae Personau Diogelu Dynodedig bellach yn gyfrifol am gadw cofnodion a sicrhau bod staff yn mynychu hyfforddiant pan fydd hynny'n ddyledus.</p>	

Cynigion ar gyfer Gwella / argymhellion sy'n eithriadol yn ein hadroddiad mis Hydref 2019	Asesiad Archwilio Cymru o gynnydd y Cyngor yn erbyn yr argymhellion (o fis Medi 2022)	Angen camau pellach
<p>c) cytuno ar isafswm amserlen lle mae staff, gwirfoddolwyr a chontractwyr yn ymgymryd â hyfforddiant cychwynnol sylfaenol ar ôl penodi</p>	<p>Mae fframwaith hyfforddi diogelu'r Cyngor yn nodi'n glir yr amserlenni disgwylidig ar gyfer cynnal hyfforddiant:</p> <ul style="list-style-type: none"> Hyfforddiant Haen 1 i'w gwblhau fel rhan o'r ymsefydlu gyda hyfforddiant gloywi bob 3 blynedd. Dylid cwblhau hyfforddiant Haen 2 a 3 o fewn 6 mis i ddechrau gweithio a chwblhau'r hyfforddiant Haen 1 a'i ailadrodd bob 3 blynedd. 	
<p>R6¹ Gwella atebolrwydd dros ddiogelu corfforaethol drwy roi gwybod yn rheolaidd am faterion diogelu a sicrwydd i bwyllgor craffu(au) yn erbyn set gytbwys a chyngor eang o wybodaeth perfformiad sy'n cwmpasu:</p> <ul style="list-style-type: none"> meincnodi a chymariaethau ag eraill; 	<p>Argymhelliad wedi'i fodloni'n rhannol</p> <p>Mae'r pwyllgor Craffu Pobl yn gyfrifol am graffu ar berfformiad diogelu, adolygu adroddiadau Datblygu'r Sefydliad chwarterol a'r adroddiadau Perfformiad a Diogelu.</p> <p>Mae'r Cyngor wedi ehangu cwmpas ei adroddiadau perfformiad diogelu ac mae'r adroddiad diweddaraf (Ebrill – Medi 2021) yn cynnwys rhywfaint o</p>	<p>Mae angen i'r Cyngor gymryd camau pellach er mwyn mynd i'r afael â'r argymhelliad hwn yn llawn. Dylai'r cil Counddatblygu ei adroddiadau diogelu corfforaethol ymhellach drwy gynnwys:</p> <ul style="list-style-type: none"> meincnodi a chymariaethau ag eraill, gan ddefnyddio'r mesurau perfformiad

¹ Hefyd yn ymdrin â Chynnig ar gyfer GwellaEnt 2: Cryfhau perfformiad a rheoli risg drwy roi gwybod yn rheolaidd am gasgliadau gan holl weithgarwch diogelu'r adran i fforymau perthnasol er mwyn cryfhau goruchwyliaeth a chraffu.

Cynigion ar gyfer Gwella / argymhellion sy'n eithriadol yn ein hadroddiad mis Hydref 2019	Asesiad Archwilio Cymru o gynnydd y Cyngor yn erbyn yr argymhellion (o fis Medi 2022)	Angen camau pellach
<ul style="list-style-type: none"> - data perfformiad sy'n seiliedig ar wasanaeth ; - data personél allweddol megis hyfforddiant diogelu, a gwiriadau recriwtio DBS; a - perfformiad contractwyr a chomisiynodd wasanaethau ar gydymffurfio â chyfrifoldebau diogelu cynghorau. <p>Mae ein hadroddiad yn 2019 yn awgrymu, wrth fynd i'r afael â'r argymhelliad hwn, y dylai'r Cyngor hefyd edrych i:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) sicrhau bod adroddiadau diogelu yn cynnwys gwybodaeth am berfformiad, lefelau cydymffurfio a phresenoldeb y DBS ar hyfforddiant diogelu b) sicrhau bod adrodd am faterion diogelu a risgiau ar draws holl gyfarwyddiaethau'r Cyngor, 	<p>wybodaeth am ddiogelu corfforaethol. Mae'r Cyngor yn cydnabod bod angen iddo wneud mwy ac mae gwaith ar y gweill i fynd i'r afael â rhai o'r bylchau. Er enghraifft:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nid yw'r adroddiad perfformiad diogelu diweddaraf yn cynnwys meincnodi na chymariaethau ag eraill. Ar hyn o bryd mae cynghorau Gwent yn mynd atigyda'i gilydd i ddatblygu set safonol o fesurau perfformiad diogelu corfforaethol. Ar ôl gorffen, nid yw ei ewyllys yn helpu'r Cyngor i feincnodi ei berfformiad yn erbyn cynghorau eraill yn rhanbarth Gwent. • Prin yw'r data perfformiad sy'n seiliedig ar wasanaeth y tu allan i Addysg a Gwasanaethau Cymdeithasol. Bydd yr hunan-asesiad diogelu sydd ar y gweill ar adeg ein gwaith maes yn darparu data sylfaenol ar gyfer gwasanaethau eraill lle i seilio adroddiadau perfformiad yn y dyfodol. Bydd y gwaith rhanbarthol ar fesurau perfformiad hefyd yn cyfrannu at hyn. • Mae'r adroddiad perfformiad diogelu diweddaraf yn cynnwys gwybodaeth am gydymffurfiaeth DBS a phresenoldeb mewn hyfforddiant Trais yn erbyn 	<p>rhanbarthol sy'n cael eu datblygu ar hyn o bryd ;</p> <ul style="list-style-type: none"> • data ar bresenoldeb mewn hyfforddiant diogelu mandadol; a • Data perfformiad diogelu ar gyfer: <ul style="list-style-type: none"> – pob cyfarwyddiaeth; – gwirfoddolwyr; a – staff sy'n cael eu cyflogi gan drydydd partïon.

Cynigion ar gyfer Gwella / argymhellion sy'n eithriadol yn ein hadroddiad mis Hydref 2019	Asesiad Archwilio Cymru o gynnydd y Cyngor yn erbyn yr argymhellion (o fis Medi 2022)	Angen camau pellach
<p>partneriaid, gwirfoddolwyr a thrydydd partïon yn darparu gwasanaethau ar ran y Cyngor</p>	<p>Menywod, Cam-drin Domestig a Thrais Rhywiol. Ond yn ôl adroddiadau nid oes data ar lefelau presenoldeb ar gyfer yr hyfforddiant diogelu lefel 1 y dylai'r holl staff ei fynychu.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Does gan yr adroddiad ddim gwybodaeth am sut mae contractwyr a gwasanaethau comisiwn yn perfformio yn erbyn cyfrifoldebau diogelu. Mae angen i'r Cyngor gasglu data perfformiad gan drydydd partïon er mwyn sicrhau ei hun eu bod yn cydymffurfio â'i bolisiau diogelu. 	
<p>R7² Sefydlu rhaglen dreigl o adolygiadau archwilio mewnol i gynnal profion systemau ac adolygiadau cydymffurfio ar arferion diogelu'r cyngor.</p> <p>Mae ein hadroddiad yn 2019 yn awgrymu, wrth fynd i'r afael â'r argymhelliad hwn, y dylai'r Cyngor hefyd edrych i:</p>	<p>Argymhelliad wedi'i fodloni'n rhannol</p> <p>Mae Archwilio Mewnol yn cymryd agwedd ar sail risg tuag at ei gynllunio archwilio. Mae ganddo gynllun strategol pum mlynedd nad wyfyn diweddarau'n flynyddol drwy asesu risg pob maes archwilio posibl, gan gynnwys diogelu, defnyddio matrices risg. Arweiniodd y broses hon at archwiliad mewnol yn cynnwysdiogelu corfforaethol yn ei raglen waith 2021-22.</p>	<p>Er mwyn mynd i'r afael yn llawn â'r argymhelliad hwn, dylai'r Cyngor ddiweddarau ei Bolisi Diogelu Corfforaethol er mwyn esbonio rôl Archwilio Mewnol a'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio mewn perthynas â diogelu corfforaethol.</p>

² Hefyd yn ymdrin â Chynnig ar gyfer Gwella 3: Cynnwys diogelu o fewn y rhaglen archwilio fewnol i gryfhau atebolrwydd a her.

Cynigion ar gyfer Gwella / argymhellion sy'n eithriadol yn ein hadroddiad mis Hydref 2019	Asesiad Archwilio Cymru o gynnydd y Cyngor yn erbyn yr argymhellion (o fis Medi 2022)	Angen camau pellach
<p>a) egluro rôl y Pwyllgor Archwilio ac Archwilio Mewnol mewn perthynas â sicrhau gweithrediad a llywodraethu trefniadau Diogelu Corfforaethol yn effeithiol, gan gynnwys o fewn y Polisi Diogelu Corfforaethol</p> <p>b) sicrhau bod gwybodaeth a mewnwelediad perthnasol o raglen waith Archwilio Mewnol yn cael eu rhannu a'u bwydo i fframwaith goruchwyllo a sicrwydd y Cyngor ar gyfer diogelu gan gynnwys gyda'r Bwrdd Diogelu Corfforaethol</p>	<p>Mae'r Polisi Diogelu Corfforaethol wedi'i ddyddio yn cynnwys diagram sy'n nodi strwythur llywodraethu'r Cyngor ar gyfer diogelu corfforaethol. Mae Thyn cynnwys y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio but does dim naratif i egluro rôl y pwyllgor. Nid yw'r Polisi chwaith yn egluro rôl Archwilio Mewnol mewn perthynas â diogelu.</p> <p>Cyhoeddodd archwiliad mewnol adroddiad drafft ar ddiogelu corfforaethol ym mis Mawrth 2022. Roedd yr udit o'rfarn 'effeithiolrwydd y rheolaethau mewnol sy'n gweithredu o ran afeguarding, gan roi sylw penodol i'r ymateb a wnaed i argymhellion Archwilio Cymru.' Roedd yr adroddiad yn rhoi sicrwydd cyfyngedig a bydd yn cael ei ystyried gan y Grŵp Arweinwyr Diogelu Corfforaethol yn eu cyfarfod ym mis Medi. Adeg ein gwaith maes, nid oedd y pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio wedi derbyn yr adroddiad eto.</p>	

Cynigion ar gyfer Gwella / argymhellion sy'n eithriadol yn ein hadroddiad mis Hydref 2019	Asesiad Archwilio Cymru o gynnydd y Cyngor yn erbyn yr argymhellion (o fis Medi 2022)	Angen camau pellach
<p>R8 Sicrhau bod y risgiau sy'n gysylltiedig â diogelu yn cael eu hystyried ar lefel gorfforaethol a gwasanaeth wrth ddatblygu a chytuno ar gynlluniau rheoli risg ar draws y cyngor.</p> <p>Mae ein hadroddiad yn 2019 yn awgrymu, wrth fynd i'r afael â'r argymhelliad hwn, y dylai'r Cyngor hefyd edrych i:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) ystyried diogelu risgiau mewn gwasanaethau ar wahân i Wasanaethau Cymdeithasol ac Addysg 	<p>Argymhelliad wedi'i fodloni'n rhannol</p> <p>Diogelu nodweddion ar gofrestr risg gorfforaethol y Cyngor ac ar gofrestrau risg y Gyfarwyddiaeth Gwasanaethau Cymdeithasol ac Addysg.</p> <p>Ar adeg ein gwaith maes, roedd yr holl wasanaethau yn cwblhau hunanasesiad diogelu sy'n cynnwys asesu risgiau mewn perthynas â diogelu. Bydd canlyniadau'r hunan-asesiad yn cael eu casglu a'u hystyried yn gorfforaethol a bydd yn rhoi gwell trosolwg o risgiau diogelu ar draws holl feysydd y Cyngor. Bydd risgiau a nodwyd hefyd yn cael eu cynnwys yng nghofrestri risg gwasanaethau.</p>	<p>Er mwyn mynd i'r afael yn llawn â'r argymhelliad hwn, dylai'r Cyngor barhau â'i gynlluniau i gasglu'r risgiau diogelu a nodwyd yn ystod y broses hunanasesu a defnyddio'r rhain i lywio cofrestrau risg gwasanaethau.</p>

Archwilio Cymru
24 Heol y Gadeirlan
Caerdydd CF11 9LJ

Ffôn: 029 2032 0500

Ffacs: 029 2032 0600

Ffôn Testun: 029 2032 0660

E-bost: post@archwilio.cymru

Gwefan www.audit.wales

Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg.
Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg.